

TRAFİK KAZALARINDA ARAÇ DEĞER KAYBI VE TİCARİ ARAÇLARDA KAZANÇ KAYBI

ARAÇ DEĞER KAYBI

Aracın trafik kazasından önceki piyasadaki rayiç değeriyle kazadan sonraki ikinci el piyasa değeri arasındaki fark araç değer kaybını oluşturmaktadır ve araç değer kayıpları sigorta şirketleri tarafından teminat altındadır.

Değer kaybı, karşı tarafın sigortacısından(sorumluluk üst limitine kadar), araç malikinden (işleten sıfatı nedeniyle) ve araç sürücüsünden talep edilebilmektedir. Tüm bu kişiler kendi aralarında müşterek ve müteselsil olarak sorumludur.

DEĞER KAYBINA BAŞVURULAMAYACAK HALLER VE SORUMLULUK TUTARININ BELİRLENMESİ

Tek taraflı kazalarda değer kaybı tazminatı için sigorta şirketine başvurulmasına imkan bulunmamaktadır. Yine kazada %100 kusuru bulunan tarafın da araç değer kaybı talep hakkı yoktur. Bazı hususlar sağlanmak koşuluyla, daha önce aracın aynı noktasından zarar görmemek kaydıyla, kazaya karışan araçlar bakımından değer kaybı talebi mümkündür. Değer kaybı hesaplanırken, aracın marka, model ve yaşı, kazadan önceki ve sonraki piyasa değeri, aracın kullanılmışlık düzeyi, hasarlı parça üzerinde yapılan işlemin kapsamı vb. hususlar bir arada değerlendirilerek, araç değer kaybı hesabı uzman eksperler tarafından yapılmaktadır.

Değer kaybı tazminatı, karşı tarafın zorunlu trafik sigortası şirketinden karşılanmaktadır. Ancak kasko poliçesinde bu yönde bir hüküm bulunmaktaysa, kasko şirketi de bu bedelden sorumlu olacaktır.

Trafik sigortası kapsamında üst sınır her yıl değişmekle birlikte, bu miktarı aşan kısım kapsamında onarım ve değer kaybı talepleri için araç malikine veya araç sürücüsüne başvurulabilecektir.

Trafik sigortası kapsamında sigortacıya yapılan yazılı başvuru neticesinde sigortanın değer kaybı tazminatını ödemekten imtina etmesi yahut yalnızca kısmi bir ödeme yapmaya yanaşması durumunda öncelikle sigorta tahkim komisyonuna başvurulması gerekmektedir.

Yazılı başvurunun yapılmasının ardından 15 iş günü içerisinde belirtilen ödemenin yapılmamış olması ya da kısmi ödemenin yapılmış olması durumunda sigorta tahkim komisyonuna başvuru yapılabilecektir.

DEĞER KAYBI HESABI NASIL YAPILIR?

Değer kaybı hesabı yapılması için hasar dosyası, tamire dair fatura ve dökümler, kaza fotoğrafları ve kaza tespit tutanağı başta olmak üzere kazayla ilgili diğer belgeler dilekçeye ek olarak sunulmalıdır. Ayrıca bilirkişi ya da uzman görüşüne başvurarak, değer kaybının hesaplanması yolu izlenebilmektedir.

DEĞER KAYBI ZAMANAŞIMI SÜRESİ VE TALEP YOLLARI

Değer kaybı zamanaşımı süresi kaza tarihinden itibaren 2 yıldır. Söz konusu 2 yıllık zamanaşımı süresi içerisinde bu kaybın talep edilmesi gerekli olup, aksi halde hak kayıpları yaşanacaktır.

Araç değer kaybının tazmini için sigorta şirketine başvuru, tahkim ve dava yolu gibi farklı başvuru yolları vardır. Aracında değer kaybı meydana gelen kişi, kusurlu olan tarafa, bağlı olduğu sigorta şirketine veya her ikisine birden araç değer kaybının tazmini için dava açabilir. Ancak kusurlu olan tarafa doğrudan dava açmak çok pratik bir yol olmadığından, uygulamada öncelikle kusurlu olan tarafın

Zorunlu Mali Mesuliyet Sigortası yaptığı sigorta şirketine başvuruda bulunmakta, sigorta şirketinin tutumuna göre tahkim veya dava yoluna başvuruda bulunmaktadır.

Burada dikkat edilmesi gereken, Karayolları Trafik Kanunu'nun 97. maddesine göre sigorta şirketine dava açmadan önce yazılı olarak başvuruda bulunulması dava şartı olduğundan, eğer dava kusurlu tarafla birlikte sigorta şirketine de açılacaksa mutlaka dava açmadan önce sigorta şirketine araç değer kaybı için yazılı başvuruda bulunulmalıdır.

Değer kaybı tazminatı, karşı tarafın zorunlu trafik sigortası şirketinden karşılanmaktadır. Trafik sigortası kapsamında sigortacıya yazılı başvurunun yapılmasının ardından 15 iş günü içerisinde belirtilen ödemenin yapılmamış olması ya da kısmi ödemenin yapılmış olması durumunda sigorta tahkim komisyonuna başvuru yapılabilecek, icra takibine başvurulabilecek ya da doğrudan dava yolu izlenebilecektir.

TİCARİ ARAÇLARDA KAZANÇ KAYBI

Araç hasara uğrayan araç sahibi, aracın değer kaybını (ikinci el piyasasında meydana gelen fiyat düşüşünü) kusur oranınca karşı tarafın trafik sigortasından talep edebilmektedir. Burada önemli olan husus kusursuz olmak değil, diğer yanın kusurunun bulunmasıdır. Değer kaybı tazminatı ve hasar bedeli tazminatı, kazada kusurlu olan tarafın sigorta poliçesi kapsamında, sigorta şirketi tarafından karşılanmakla birlikte; trafik kazalarında ortaya çıkan diğer zararlardan bir diğeri de ticari araçların kazanç kaybıdır.

Ticari araç kazanç kaybı ise değer kaybindan farklı olarak, ticari amaçlarla kullanılmakta olan aracın (taksi, servis, otobüs, minibüs, dolmuş, ticari amaçla kullanılan araçlar vs.) kaza sonucunda kullanılmadığı süre boyunca yaşanan maddi kaybı ifade eder.

KAZANÇ KAYBI KİMDEN TALEP EDİLİR?

Değer kaybı tazminatı, karşı tarafın zorunlu trafik sigortası şirketinden karşılanmaktadır. Değer kaybindan ayrı olarak, ticari kazanç kaybı ise diğer tarafın trafik sigortasından talep edilemez. Ticari kazanç kaybı, kusuru olan aracın ruhsat sahibi ya da aracın sürücüsünden talep edilecektir. Yukarıda da bahsedildiği gibi burada kusursuzluk aranmaz, önemli olan kusurun tamamının kazaya karışan ticari araçta bulunmamasıdır.

Bu tazminatın/kazanç kaybının tazmini hususunda kazada kusuru bulunan araç sahibi ve sürücüsü müteselsil olarak sorumludur. (Yargıtay 17. Hukuk Dairesi'nin 24/10/2016 gün ve E:2014/10760 K:2016/9238 ve 25.12.2019 gün ve E:2018/24, K:2019/12495 sayılı kararları)

TİCARİ KAZANÇ KAYBI HESABI NASIL YAPILIR?

Ticari araç kazanç kaybı hesabı yapılması için hasar dosyası, tamir süresini gösteren evrak ve belgeler ile fatura ve dökümler, kaza fotoğrafları ve kaza tespit tutanağı başta olmak üzere kazayla ilgili diğer belgeler dilekçeye ek olarak sunulmalıdır. Mahkeme gerekli gördüğü taktirde bilirkişi ya da uzman görüşüne başvurarak, ticari araç kazanç kaybının hesaplanması yolunu izleyebilmektedir.

Burada dikkat edilmesi gereken husus, ticari araç kazanç kaybı hesaplanırken, zorunlu giderlerin kazanç kaybindan düşülmesi gerekmesidir.

Ticari kazanç kaybı/araç mahrumiyet tazminatının, Yargıtay 17. Hukuk Dairesi'nin 09.12.2019 gün ve E:2017/5583, K:2019/11651 sayılı kararından belirtildiği üzere; “davacının mahrumiyet zararının, aracın makul tamir süresi ile aynı vasıftaki aracın kiralanması için gerekli bedelin ne kadar olduğu belirlendikten sonra, davacının aracını kullanamadığı döneme ilişkin olarak bakım giderleri, amortisman vs. tasarruf ettiği miktarlar da düşülmek suretiyle hesaplanması” gerekmektedir.

TİCARİ KAZANÇ KAYBI ZAMANAŞIMI SÜRESİ VE TALEP YOLLARI

Ticari kazanç kaybı zamanaşımı süresi kaza tarihinden itibaren 2 yıldır. Söz konusu 2 yıllık zamanaşımı süresi içerisinde bu kaybın talep edilmesi gerekli olup, aksi halde hak kayıpları yaşanacaktır.

Söz konusu zarar, dava yoluyla ya da icra takibi başlatılarak talep edilebilecektir. Fakat icra takibi yolunun izlenmesi halinde, takip başlatılmadan önce kazanç kaybı zararının tespit edilmiş olması gerektiği açıktır. Bu noktada bağımsız bir eksper ile icra takibi öncesinde araçta yaşanan ticari kazanç kaybının hesaplanması akabinde, söz konusu rapor ile icra takibinin başlatılması mümkündür.